

Nr 303.

Av herr **Nilsson, Petrus, m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående kontroll å tillverkningen av samt handeln med margarin, margarinost, fettemulsion och konstister, m. m.*

I proposition nr 114 har Kungl. Maj:t i och för yttrande förelagt riksdagen förslag till förordning angående kontroll å tillverkningen av samt handeln med margarin, margarinost, fettemulsion och konstister, m. m. Förslaget innehåller åtskilliga stadganden, avsedda att förhindra illojal konkurrens med mjölkprodukter från margarinfabrikationens sida, varav det viktigaste torde vara, att vissa benämningar å margarin, som kunna vara ägnade att vilseleda allmänheten rörande respektive varors sammansättning och ursprung, förbjudas.

Emellertid fordras, enligt vår mening, på en del punkter avsevärt kraftigare bestämmelser än Kungl. Maj:t föreslagit, om den illojala konkurrensen på här förevarande område skall kunna effektivt förhindras. Det är huvudsakligen tack vare likheten med naturligt smör, som margarinet vunnit insteg i konsumtionen. Tillverkarna och försäljarna ha till det yttersta utnyttjat denna likhet i sin reklamverksamhet och härigenom i stor utsträckning lyckats uttränga smöret. När det nu bland annat gäller att hålla osund reklam borta, är det av vikt att gå till grunden av problemet och om möjligt helt avlägsna varje möjlighet till illojalt utnyttjande av de naturprodukter det här rör sig om.

Härvid torde det bland annat vara nödvändigt att förbjuda inblandning av mjölkprodukter i margarin. Avsikten med dylik blandning synes främst vara att ingiva allmänheten föreställningen, att margarinet leder sitt ursprung från mjölk eller mjölkprodukter och således skulle vara i viss mån likvärdigt med smör. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skall det nu visserligen bliva förbjudet att använda benämningen smörblandat margarin, men i den föreslagna förordningens 21 § göres dock det undantaget, att meddelande angående varans fetthalt, i vilket samtidigt angivas såväl procenttalet fett, framställt ur mjölk, som ock procenttalen av andra i varan ingående fettämnen, är tillåtet. I verkligheten kommer därigenom möjligheten att angiva margarin såsom smörblandning att i huvudsak kvarstå. För övrigt synes oss kravet på förbud mot inblandning vara fullt berättigat. Då det icke är tillåtet för mejerierna att blanda margarin i smöret för att därigenom konkurrera med en prisbilligare produkt, bör det heller icke vara tillåtet för margarinfabrikanterna att blanda

mjolkprodukter i margarin för att därigenom söka giva margarinet samma smak som smör och bereda sin produkt avsättning på smörets bekostnad. Att tillverkning av margarin, innehållande tillsats av mjolkprodukter, sedan lång tid varit tillåten i Sverige, kunna vi icke heller finna utgöra något bärande skäl för att tillåta samma missförhållande även i fortsättningen. Man skulle måhända som en övergångsform ha kunnat tänka sig det i Danmark tillämpade systemet, enligt vilket inblandning av smör i margarin är förbjuden och margarin icke får innehålla mer än högst 3 procent smörfett eller den mängd, som högst kan beräknas ingå, då mjolk använts vid tillverkningen, men i förslagets nuvarande form se vi oss nödsakade yrka på dess avstyrkande i vad det avser tillåtelse att salubjuda margarin, vari smörfett ingår.

Vidare torde i förordningen böra införas stadgande med förbud att vid tillverkning av margarin tillsätta färgämne i syfte att giva varan natursmörets färg. Tydligt är även denna färgning ett led i strävandena att giva margarinets sken av att vara produkt av lantushållningen, och förbud häremot läser knappast kunna betraktas vare sig som ett obehörigt hinder för margarinfabrikationens fulländande eller för möjligheten att giva dess produkter ett tilltalande utseende. Margarinfabrikanterna böra kunna finna andra medel att bibringa sin vara ett tilltalande utseende än sådan färgning, att den lätt förväxlas med smör. Vi vilja i detta sammanhang erinra om att Finlands regering i ett nyligen framlagt lagförslag om margarintillverkning (varav avskrift bilagts denna motion) föreslår skyldighet för margarinfabrikanterna att tillsätta sin vara sådant ofarligt färgämne, som tydligt skiljer den från mjolikhushållningsprodukter. Vi vilja på denna punkt föreslå sådan förändring av Kungl. Maj:ts förslag, att förbud utfärdas mot tillsättande till margarin av sådant färgämne, att margarinets erhåller smörets färg.

Vad förslaget i övrigt beträffar vilja vi erinra därom, att jordbruksutredningen bland annat ansett, att beteckningen konstfett, samt att till hindrande av att margarin och övriga i förordningen avsedda ersättningsprodukter utbjödes och försålles under vilseledande varubeteckningar bestämmelser vore erforderliga med förbud mot att å restauranter och andra näringsställen utbjuda och servera margarin m. m. samt fettemulsioner under namn av smör, respektive grädde eller mjolk. Vi vilja för vår del ansluta oss till vad jordbruksutredningen anfört och yrka därför på de föreslagna bestämmelsernas upptagande i förordningen.

Vad slutligen angår tillsynen över margarintillverkningen kunna vi icke instämma i departementschefens uttalande (sid. 64), att såsom tillsyningsmän böra i främsta rummet ifrågakomma bland andra mejerikon-sulenter. Vi anse det istället i hög grad olämpligt, att dessa konsulenter, vilkas uppgift är att främja mejerihanteringen, skola tjänstgöra som något slags garanter för margarinfabrikationen.

I anslutning till det anförda få vi hemställa,

att riksdagen i sitt yttrande över Kungl. Maj:ts proposition nr 114 måtte hemställa om de ändringar av i propositionen intaget förslag till förordning, som betingas av här ovan framställda yrkanden.

Stockholm den 2 mars 1932.

<i>Petrus Nilsson.</i>	<i>Anton Pettersson.</i>	<i>Erik von Heland.</i>
<i>K. G. Westman.</i>	<i>Karl Andersson</i> i Eliantorp.	<i>Alexander Nilsson.</i>
<i>C. A. Reuterskiöld.</i>	<i>And. Henriksson.</i>	<i>J. A. Larsson.</i>
<i>Per Gustafsson.</i>	<i>Oscar Ericson.</i>	<i>Fr. Julin.</i>

Bilaga.

L A G

om margarintillverkningar.

I enlighet med riksdagens beslut stadgas härmed:

1 §.

Med margarin avses i denna lag sådan till människoföda avsedd smörliknande tillverkning, vari såsom beståndsdel ingår annat fett än ur mjölk utvunnet.

Med margarinost avses sådan ostliknande tillverkning, vari likaledes såsom beståndsdel ingår annat fett än ur mjölk utvunnet.

Med konstister avses svinister liknande näringsfett, som är framställt genom uppblandning av två eller flera slags fett.

Med fettblandning betecknas annan växt- eller djurfett innehållande tillverkning, som är avsedd att utgöra surrogat för mjölkhushållningsprodukt.

Beträffande förenämnda tillverkningar användes i denna lag den gemensamma benämningen margarintillverkning.

Denna lag gäller ej oblandade till människoföda avsedda växt- och djurfetter.

2 §.

Såsom råämne vid margarintillverkning må användas endast till människoföda tjänligt och för hälsan ofarligt ämne samt dessutom ofarlig

växtfärg. Användningen av allehanda slag av vax, kolväteföreningar, konserveringsämnen och kemikalier, förutom koksalt, är förbjuden, med mindre lantbruksstyrelsen på anhållan beviljar tillstånd därtill på av densamma fastställda villkor.

Margarin bör innehålla minst 80 viktprocent fett, och må dess vattenhalt ej överstiga 16 viktprocent samt dess halt av mjölkfett 5 viktprocent.

Margarinost må innehålla högst 3 viktprocent mjölkfett.

Konstister må innehålla högst 0.5 viktprocent vatten.

Fettblandning, som är avsedd till surrogat för grädde, bör innehålla minst 10 viktprocent fett, och må sådan blandning ej innehålla mer än 0.2 viktprocent mjölkfett. Försäljning av mjölkartad fettblandning är förbjuden.

Margarin och konstister, som avyttras i Finland, bör uppblandas med av inhemskt ister erhållet fett, i den mån statsrådet, med beaktande av tillgången på för nämnda ändamål fullt tjänligt inhemskt ister, sådant påbjuder.

3 §.

Margarintillverkning skall för underlättande av dess igenkännande uppblandas med tillräcklig mängd stärkelse, sesamolja eller annat ofarligt ämne, som icke inverkar på tillverkningens beskaffenhet och med lätthet kan i tillverkningen och dess blandningar påvisas.

Likaså skall i margarintillverkning tillsättas sådant ofarligt färgämne, som tydligt skiljer den från mjölkhushållningsprodukter.

4 §.

Den, som ärnar till avsalu framställa margarintillverkning, söke tillstånd därtill av lantbruksstyrelsen och anmäla tillika, på vilken ort och i hurudan lokal tillverkningen kommer att försiggå, samt foga vid ansökningen bevis däröver, att han är välfredad samt äger rätt att råda över sig själv och sin egendom, ävensom vederbörande hälsovårdsnämnds utlåtande beträffande lokalens lämplighet för ändamålet. Ger ansökning anledning till anmärkning, må den icke bifallas.

Ej må tillverkningen utan lantbruksstyrelsens begivande flyttas till annan lokal.

Beteckning, som anbringas å tillverknings förpackning eller omslag, bör jämväl underställas lantbruksstyrelsens godkännande.

5 §.

I lokal, där mjölk, smör eller annan mjölkhushållningsprodukt till avsalu tillverkas eller eljest hanteras, fränsett den hantering, som sker i direkt anslutning till minututförsäljning, må margarintillverkning eller råämne för densamma ej beredas, förvaras eller annorledes behandlas. Ej heller må i lokal eller fabrik, där margarintillverkning framställs, mjölkhushållningsprodukt tillverkas eller hanteras i större utsträckning, än vad för margarintillverkningen erfordras.

6 §.

Den, som förfärdigar margarintillverkningar, bör föra bok, vari dagligen skola antecknas tillverkningarnas handelsbenämning, förpackning och mängd samt arten och mängden av för tillverkningen använda ämnen.

7 §.

Låda och omslag, som innehåller margarintillverkning, så ock margarinost bör av tillverkaren förses med beteckning, vari jämte varans handelsbenämning bör finnas med lätt läsbara, mot bottenfärgen tydligt framträdande bokstäver skilt från annan text utsatt det ord, som utvisar tillverkningens art: margarin, margarinost, konstister eller fettblandning så ock tillverkarens firma och hemort.

Det ord, som utvisar tillverkningens beskaffenhet och tillverkningens handelsnamn, bör betecknas med bokstäver av samma form, färg och höjd, å lådor och större margarinstor med minst 15 millimeter samt å margarinkubs omslag, å flaska eller burk med till surrogat för grädde avsedd fettblandning och mindre margarinost med minst 7 millimeter höga bokstäver. Å margarinkubs omslag, innehållande högst 0.25 kilo, må dessa beteckningar dock utsättas med minst 4 millimeter höga bokstäver.

Vid försäljning av margarinost i mindre stycken skall varan utlämnas till köpare i omslag, som är betecknat på sätt här ovan om margarinkubs omslag är stadgat.

Margarinosts yta skall färgas så, att osten kan tydligt särskiljas från riktig ost av samma form.

Här ovan i denna paragraf nämnd beteckning skall vara anbragt på sidoytan av lådan eller kärlet, å kvarnstensformad ost på dess övre och undre yta samt på ena sidan av omslaget.

8 §.

Margarintillverknings märken och omslag må ej innehålla beteckning, som vore ägnad att vilseleda köparen om varans rätta beskaffenhet. Orden smör, ost, grädde och mjölk må å densamma ej i någon form användas, ej heller må ord, som anger handelsbenämning, firma och kvalitet, förutom orden margarinost och konstister, innehålla eller påminna om dessa eller andra ord, som syfta på mejeri- eller lanthushållningen. Användning av teckning eller avbildning vid annonsering är likaledes förbjuden.

Vad i 1 mom. är sagt gäller jämväl den annonsering, som äger rum genom tryckalster, å skyltar och i samband med försäljningen.

9 §.

Var, som ärnar till avsalu eller för förfärdigande av till försäljning avsedda produkter importera margarintillverkningar, göra skriftlig anmälan därom hos statens smörkontrollanstalt och uppgive tillika, genom vilken tullkammare importen kommer att äga rum.

Med avseende å importerade margarintillverkningar skola stadgarna i denna lag äga motsvarande tillämpning. Dessutom bör å tillverkningarna finnas uppgift om produktionslandet, tecknad med enahanda bokstäver som tillverkningens beskaffenhet, samt importörens firma och hemort på sätt i 7 § om tillverkarens firma och hemort är föreskrivet. Nästnämnda beteckning bör å omslag anbringas å annan sida än den, där de övriga beteckningarna äro.

Import av margarintillverkning från land, där dess tillverkning ej är genom lagstiftning ordnad, är förbjuden.

10 §.

Uppfyller ej importerad margarintillverkning i denna lag stadgade fordringar, må den ej från tullen till mottagaren utgivas.

Åtföljes försändelse icke av ett av vederbörlig kontrollmyndighet i exportlandet utfärdat och av Finlands därvarande beskickning eller konsul bestyrkt bevis därom att varan uppfyller sagda fordringar, bör därav tagas ett prov av minst 0.5 kilos vikt för undersökning å statens smörkontrollanstalt, och må varan till mottagaren utgivas först efter det densamma vid undersökning befunnits uppfylla stadgade fordringar.

11 §.

För export må margarintillverkning förfärdigas, förpackas och betecknas i enlighet med i avnämjarlandet gällande fordringar. Innan tillverkning av sådan vara påbörjas, skall anmälan därom göras hos statens smörkontrollanstalt.

12 §.

Margarin må saluhållas endast i lådor, innehållande högst 50 kilo, och i minuthandel endast i pappersomslag uti kubformiga stycken av högst 0.5 kilos vikt.

Till surrogat för grädde avsedd fettblandning må försäljas på flaskor eller burkar, inrymmande högst 0.5 liter. Angående förpackning och beteckning av övriga fettblandningar äger lantbruksministeriet meddela föreskrifter.

Försäljas margarintillverkningar i lokal, där mjölkhushållningsprodukter saluhållas, skola nämnda tillverkningar förvaras på ett avskilt ställe, ovanom vilket bör tydligt till synes finnas med minst 7 centimeter höga bokstäver tryckt, tillverkningens beskaffenhet angivande ord. Dessutom böra beteckningarna å förpackningarna och omslagen vara tydligt synliga för köparen.

Försäljning av margarintillverkningar i torg- och gårdfarihandel är förbjuden.

13 §.

Tillverkningen av och handeln med margarintillverkningar övervakas av lantbruksstyrelsen och statens smörkontrollanstalt. Den närmaste lokala övervakningen ankommer å hälsovårds- och polismyndigheterna. Importen och exporten står under tullmyndigheternas kontroll.

14 §.

Kontrollmyndighet är berättigad att för undersökning taga prov av margarintillverkningar.

15 §.

Därest vid verkställd undersökning eller eljest befunnits, att i tillverkarer, importörs eller handlares värjo befintliga margarintillverkningar ej uppfylla i denna lag stadgade fordringar, är kontrollmyndighet berättigad att taga tillverkningarna jämte förpackningar i beslag samt, vid behov, tillsvdare förbjuda begagnandet av för varans tillverkning avsedda maskiner och redskap. Är varan uppenbarligen förfalskad eller för hälsan farlig, bör beslaget genast vid besiktningstillfället verkställas.

Är beslagtagen vara av sådan beskaffenhet, att den ej kan förvaras, skall varan med beaktande av ägarens fördel förvandlas i penningar eller, om så ej ske kan, förstöras.

16 §.

Var, som bryter mot denna lag eller i stöd av densamma utfärdade bestämmelser, straffes, där strängare straff ej är annorstädes i lag utsatt, med högst tvåhundra dagsböter. Är den skyldige varans tillverkare, må, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, därjämte tillverknings-tillståndet återkallas för viss tid, högst sex månader.

Margarintillverkning, som i Finland framställles eller saluhålles i strid med, vad i denna lag är stadgat eller med stöd av densamma föreskrivits, vare till staten förbruten.

17 §.

Allmän åklagare åligger att väcka åtal mot den, som brutit mot denna lag eller i stöd av densamma utfärdade bestämmelser.

18 §.

Närmare bestämmelser angående tillämpningen av denna lag utfärdas av statsrådet.

19 §.

Denna lag träder i kraft den 19 , och upphäves därigenom lagen den 6 februari 1920, angående tillverkning av och handel med margarin och andra slag av näringsfett samt margarinost, och lagen den 13 juni 1930, angående ändring av sagda lag.

Helsingfors den 2 februari 1932.

Republikens President.

P. E. SVINHUFVUD.

Lantbruksminister.

S. Mattson.

